

Силабус навчальної дисципліни
«Моделювання фільтрації флюїду за допомогою обчислювальних методів» /
«Fluid Filtration Simulation by Using Computational Methods»

Спеціальність	<i>185 Нафтогазова інженерія та технології</i>
Освітня програма	<i>Нафтогазова інженерія та технології</i>
Освітній рівень	<i>Третій (доктор філософії)</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Курс / семестр	<i>3 курс, 1 семестр</i>
Кількість кредитів ЄКТС	<i>3</i>
Розподіл за видами занять та годинами навчання	<i>Лекції – 20 год.</i>
	<i>Практичні заняття – 10 год.</i>
	<i>Самостійна робота – 60 год.</i>
Форма підсумкового контролю	<i>Диференційований залік</i>
Кафедра	<i>Кафедра нафтогазової інженерії та технологій, номер аудиторії 415-Ф, https://nupp.edu.ua/page/kafedra-naftogazova-inzheneriya-ta-tekhnologii.html</i>
Викладач (-і)	<i>Михайло Лубков, д.ф.-м.н., с.н.с.</i>
Контактна інформація викладача	<i>mikhail.lubkov@ukr.net</i>
Дні занять	<i>За розкладом, відповідно до графіку навчального процесу</i>
Консультації	<i>аудиторія 415-Ф відповідно до графіку</i>
Мета навчальної дисципліни – формування в аспірантів теоретичних та технологічних знань та навичок про сучасні методи математичного моделювання фільтраційних процесів у неоднорідному анізотропному пористому середовищі	
Програмні результати навчання	
<p>Мати передові концептуальні та методологічні знання з нафтогазової інженерії та технологій і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.</p> <p>Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.</p> <p>Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі нафтогазових процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у нафтогазовій галузі та дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>ПРН 8. Аналізувати, підбирати та вільно володіти системним та прикладним програмним комп'ютерним забезпеченням.</p>	
Передумови для навчання	
Попередньо опановані дисципліни: «Сучасні інформаційні технології в науковій діяльності», «Розробка родовищ вуглеводнів та характеристика властивостей колекторів при моделюванні процесів розробки», «Моделювання фільтрації флюїду у пористому середовищі пласта»	
Індивідуальне завдання	Не передбачено

<p style="text-align: center;">Зміст навчальної дисципліни</p> <p>Тема 1. Вибір та побудова математичної моделі фільтрації пористого пласта.</p> <p>Тема 2. Закон збереження маси в пористому середовищі. Закон Дарсі.</p> <p>Тема 3. Формулювання початкової та граничних умов пористого пласта.</p> <p>Тема 4. Дискретизація диференціальних рівнянь, що описують фільтраційні процеси, за допомогою різницевого методу в просторі.</p> <p>Тема 5. Дискретизація за допомогою різницевого методу рівняння п'єзопровідності. Похибки дискретизації.</p> <p>Тема 6. Поняття варіаційного методу для розв'язання фільтраційних задач.</p> <p>Тема 7. Основні поняття методу скінчених елементів.</p> <p>Тема 8. Формулювання нестационарних двовимірних задач фільтрації для нафтової та газової фази.</p> <p>Тема 9. Розв'язання задачі п'єзопровідності на основі комбінованого скінчено-елементно-різницевого методу.</p> <p>Тема 10. Розв'язання задачі п'єзопровідності Лейбензона на основі комбінованого скінчено-елементно-різницевого методу.</p>	<p style="text-align: center;">Content of the academic discipline</p> <p>Topic 1. Selection and construction of a mathematical model of porous layer filtration.</p> <p>Topic 2. The law of conservation of mass in a porous medium. Darcy's law.</p> <p>Topic 3. Formulation of initial and boundary conditions of a porous layer.</p> <p>Topic 4. Discretization of differential equations describing filtering processes using the difference method in space.</p> <p>Topic 5. Discretization using the difference method of the piezoconductivity equation. Sampling errors.</p> <p>Topic 6. The concept of a variational method for solving filtering problems.</p> <p>Topic 7. Basic concepts of the finite element method.</p> <p>Topic 8. Formulation of non-stationary two-dimensional filtering problems for the oil and gas phase.</p>
<p style="text-align: center;">Сторінка курсу на платформі Moodle</p>	
<p>Рекомендовані джерела</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лубков М. В. Моделювання продуктивного тиску в неоднорідних нафтоносних пластах. Геоінформатика. 2017. Т. 63, N 3. С. 23 – 29. 2. Лубков М. В., Захарчук О.О. Моделювання процесів фільтрації у неоднорідних анізотропних газоносних пластах. Геоінформатика. 2020. Т. 73, N 1. С. 56 – 63. 3. Лубков М. В., Захарчук О.О. Моделювання процесів витіснення нафтової фази у неоднорідних анізотропних пластах // Геофізичний журн. – 2021. – N 3(43). – С. 170 –180. 4. Aziz K., Settari A. Petroleum reservoir simulation. London: Applied science publishers LTD, 1979. 469p. 5. Chen Z., Huan G., Ma Y. Computational methods for multiphase flows in porous media. Philadelphia: Society for Industrial and Applied Mathematics, 2006. 521p. 6. Ertekin T., Abou-Kassem J. H., King G. R. Basic applied reservoir simulation. Texas: Richardson, 2001. 421p. 7. El Ouafa, M.; Vincent, S.; Le Chenadec, V. Monolithic Solvers for Incompressible Two-Phase Flows at Large Density and Viscosity Ratios. Fluids 2021, 6, 23.	
<p style="text-align: center;">Система оцінювання результатів навчання</p> <p>Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них при підсумковому контролі у вигляді диференційованого заліку 70 балів відведено на поточний контроль, а 30 балів – на підсумковий (для допуску до підсумкового контролю необхідно мати не менше 35 балів поточної успішності).</p> <p>Більш детальна інформація щодо оцінювання наведена в робочій навчальній програмі дисципліни.</p> <p style="text-align: center;">Накопичування балів з навчальної дисципліни</p>	

Види навчальної роботи		Мах кількість балів
Робота на лекції		10
Виконання завдань на практичному занятті		30
Індивідуальні завдання (реферати, есе, доповіді)		30
Диференційований залік		30
Максимальна кількість балів		100
Відповідність шкали оцінювання ЄКТС національній системі оцінювання та шкалі оцінювання Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35 - 59	FX	незадовільно
1 - 34	F	
<p style="text-align: center;">Політика навчальної дисципліни</p> <p>Вивчення навчальної дисципліни потребує роботи з інформаційними джерелами, підготовки до лекцій і практичних занять, виконання усіх завдань згідно з навчальним планом.</p> <p>Підготовка до практичних занять передбачає: ознайомлення з питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення лекційного матеріалу. Рішення практичних завдань повинно демонструвати ознаки самостійності виконання здобувачем такої роботи, відсутність ознак повторюваності та плагіату.</p> <p>Присутність здобувачів вищої освіти на практичних і лекційних заняттях є обов'язковою. Пропущене заняття має бути відпрацьоване. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.</p> <p>Більш детальну інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у робочій програмі навчальної дисципліни</p>		

Силабус затверджено на засіданні кафедри нафтогазової інженерії та технологій
08 вересня 2023 р. Протокол № 3